

Кафедра дизайну та соціально-культурних дисциплін

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	DS041 Орнаментика та етнодизайн/ Ornaments and ethnodesign
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Освітня програма	Графічний дизайн
Семестр	I семестр (за скороченою формою навчання) III семестр (повний термін навчання)
Кафедра	Кафедра дизайну та соціально-культурних дисциплін
Курс	1 курс (за скороченою формою навчання) 2 курс (повний термін навчання)
Анотація курсу	Освітній компонент «Орнаментика та етнодизайн» включає в себе знання про поєднання сучасних художніх технологій і етнокультурних народних традицій в українському мистецтві. В процесі вивчення даної дисципліни студенти знайомляться з прийомами побудови орнаментальних структур. Головний шлях розвитку самого етнодизайну, як культурно-мистецького явища – шлях традиціоналізму, який передбачає створення нового за рахунок старого, а також має міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами, які є необхідними передумовами для вивчення зазначеного курсу: «Рисунок», «Живопис», «Композиція в дизайні», «Історія мистецтва», «Кольорознавство» «Основи формотворення», «Комплексне проектування». У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: - етнічну символіку кольору, геометричних фігур; - символи понять та образів релігії, землі та природи людства; - значення символів стародавніх та сучасних культур;

	- етнічні символи кольору, чисел, геометричних фігур, символів понять та образів релігії і природи людства, - стародавні культури із сучасною символікою в дизайні; вміти: - аналізувати особливості та значення кольору, елементів природних, геометричних фігур національного орнаменту; - використовувати загальні системи етносу, що охоплює філософські, релігійні та психологічні символи (міфологія, стародавні містичні орденів, «земна» символіка мінералів, рослин, тварин); - самостійно працювати з науково-просвітницькою та технічною літературою поглиблюючи й удосконалюючи формування етнічної символіки та її предметного наповнення.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=711
Мова викладання	українська
Лектор курсу	Сіра Оксана Валентинівна СДН «Moodle»: повідомлення в чаті Email ciraoksana56@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/ooop_gd24.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Знання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами; вміння постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну комунікацію. ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 06. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 09. Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і

	суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	ФК 02. Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну. ФК 03. Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну. ФК 05. Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності. ФК 06. Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями). ФК 07. Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення для створення об'єктів дизайну. ФК 08. Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта. ФК 10. Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями). ФК 11. Здатність досягати успіху в професійній кар'єрі, розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, володіти підприємницькими навичками для провадження дизайн-діяльності.
Перелік програмних результатів навчання	ПРН 01. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях. ПРН 02. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення ПРН 04. Визначати мету, завдання та етапи проектування. ПРН 06. Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні. ПРН 07. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень. ПРН 08. Оцінювати об'єкт проектування,

	технологічні процеси в контексті проєктного завдання, формувати художньо-проєктну концепцію. ПРН 11 Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах. ПРН 12 Дотримуватися стандартів проєктування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності. ПРН 13 Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну. ПРН 14 Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні, практики. ПРН 15 Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках. ПРН 16 Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності. ПРН 18 Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну. ПРН 19 Розробляти та представляти результати роботи у професійному середовищі, розуміти етапи досягнення успіху в професійній кар'єрі, враховувати сучасні тенденції ринку праці, проводити дослідження ринку, обирати відповідну бізнес-модель і розробляти бізнес-план професійної діяльності у сфері дизайну.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 120 Кількість кредитів – 4 Кількість лекційних годин – 0 Кількість практичних занять – 60 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 60 Форма підсумкового контролю – екзаменаційний перегляд
Методи навчання	1. За джерелом одержуваних учнями знань: вербальні, наочні, практичні методи (виконання практичних робіт). 2. За рівнем пізнавальної активності і самостійності студентів: 1) Пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-

	рецептивний; 2) Частково-пошуковий або евристичний.	
Зміст дисципліни		
1 семестр		
Тема 1. Орнаменти вишивки Черкаського регіону (створення копій орнаментів).	Пошук традиційних орнаментів Черкаського регіону та розміщення його в задану композицію (формат А3)олівець, гуаш	
Тема 2. Творча композиція на основі орнаментики історичних епох.	Розробка ескізів та створення декоративного панно на основі орнаментики історичних епох (формат А2), гуаш. Оформлення роботи та її презентація.	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.	
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.	
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.	
Система оцінювання		
Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий / семестровий контроль, проводиться у формі екзаменаційного перегляду, відповідно до графіку навчального процесу.		
1. Розподіл балів на практичну та індивідуальну роботу		
Види навчальної роботи	Мах кількість балів	
Практичні завдання (2 теми)	Аудиторні	Індивідуальні
1 семестр		
Тема 1. Орнаменти вишивки Черкаського регіону (створення копій орнаментів).	20	15
Тема 2. Творча композиція на основі орнаментики історичних епох.	20	15
Разом	40	30
Екзаменаційний перегляд	30	
Всього балів	100	

Шкала оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

Базова література:

1. Антонович Є. А. Захарчук-Чугай Є. А., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, 1992. 260 с.: іл.
2. Бебешко Л. Класифікація і призначення українських рушників. Київ: Наша школа, 2001.
3. Босий Олександр Георгійович. Міф, символ, орнамент : історія, символіка та композиція укр. орнаментики : [метод. посіб.]. Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В.Винниченка, Нац. музей архіт. та побуту України. Вінниця :Данилюк В. Г., 2011. 119 с.
4. Гурська А.С., Мова та граматики українського орнаменту, Навчальний посібник. Видавничий дім Альтернативи, Київ, 2003. 136 с.
5. Захарчук-Чугай Р. В. Вишивка. Гуцульщина. Історико-етнографічне дослідження:[за ред. Гошко Ю., Жолтовського П.та ін.].Київ,1987.С.379.
6. Золота книга українських традицій та звичаїв/Авт. Ук. 80 лад. І. Скрипник. Донецьк: ТОВ «Агентство Мультипрес», 2011. 288 с.
7. Касьян Т., Сіра О., Куколь С. Особливості орнаментів трипільської культури. Міжнародна мультидисциплінарна наукова інтернет-конференція: «Вісімдесят шості економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки». Культурологія. С. 143-147. 2024
8. Китова С.А., Полотняний літопис України (Орнамент середньодніпрянських рушників в етнокультурному просторі України). Черкаси, БРАМА ІСУЕП. 1999. 190 с., іл.
9. Марфобудінова М. Невмирущі знаки. Борисфен. 2007. № 11.С.20-21.
- 10.Мельничук Ю. О. Семантика українських вишитих рушників. Народне мистецтво. 2004. № 3-4. С. 5-10.
- 11.Мицик В. Ф. Священна країна хліборобів : міста й селища Трипільської цивілізації у міжріччі Південного Бугу і Дніпра та околиць. Тальнівський музей історії хліборобства. Київ: «Такі справи»: Університетське видавництво «Пульсари». 2006. 264 с.: іл.
- 12.Найден О. Г. Орнамент українського народного розпису. Витоки, традиції, еволюція. Київ: Наукова думка, 1989.
- 13.Найден О. С. Сакральна та космологічна символіка образів в українському народному мистецтві. Українська художня культура. Київ, 1996.
- 14.Ніколова Н.І. Космологічний символізм трипільської кераміки. *Вісник НТУУ - КПІ. Філософія. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць*. Випуск № 1.2011. С. 52-56. 2011
- 15.Печенюк Т. Кольорознавство. Львів, 2009. 191с.
- 16.Причепій Є. М. Культові керамічні вироби та орнаменти посуду трипільців у світлі ідей праміфу. *Культурологічна думка*. 2018. №13 С. 37-49.

17. Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). Київ, 2005. 400 с.: іл.
18. Семчук Л. Геометричні форми у вишивках Карпатського регіону. *Народознавчі Зошити. Двомісячник Інституту народознавства НАНУ*. Львів, 2002. № 43 – 44. С. 142 – 145.
19. Станкевич М.Є. Естетична концепція народного мистецтва Мистецтвознавство, 2006. С. 9 – 24.
20. Українське козацтво в образотворчому мистецтві: графіка, живопис, декоративно-прикладне мистецтво у зібранні Донецького обласного художнього музею. Донецьк: Донецький обласний художній музей, 2004. 71 с.
21. Юрченко І. Особливості візуального сприйняття орнаменту гуцульської різьби. *Народознавчі зошити. Двомісячник Інституту народознавства НАНУ*. Львів, 2009. №3-4. С.520 – 523.
22. Ярошенко А. В. Кольорознавство. Харків: ХДПУ, 2001

Електронні джерела:

1. Белей І. Символізм традиційних орнаментів. URL: <https://is.gd/pmTNbG>
2. Види орнаментів та їх класифікація: веб-сайт. URL: https://msn.khnu.km.ua/pluginfile.php/281363/mod_resource/content/5/%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%201.3.pdf
3. Виставка писанок у музеї трипільської культури в Переяславі: чому так і що в ній цікавого. URL: <http://surl.li/tzoff>
4. Горбачова Е.О. Кераміка трипільської культури URL : <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-r/download/7000/5688?>
5. Код нації: вишиванка у різних регіонах України. URL: <https://rubryka.com/article/kod-natsiyi-vyshyvanka-u-riznyhregionah-ukra yiny/>
6. Люднова А. Трипільська писемність: значення найпоширеніших символів. URL : <http://surl.li/ubgiz>
7. Орнаментована кераміка трипільської культури. URL: <http://surl.li/trjjo>
8. Особливості композиційної структури орнаментів: веб-сайт. URL: <https://studfiles.net/preview/5453999/page:6/>
9. Праукраїнські і протоевропейські зображення. URL: <https://ukua.vedavrat.org/Jyotish/11686/images-of-pro-ukrainian-and-protoeuropean-culture>
10. Роль народного мистецтва у формуванні особистості. URL: <https://ukped.com/statti/skarbnichka/7430-rol-narodnohomystetstva-u-formuvanni-osobystosti.html>
11. Символічне значення традиційних орнаментів українських вишитих рушників: веб-сайт. URL:

<https://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/simvolicheskoeznachenie-ornamentov-ukrainskih-vyshityh-rushnikov/>

12. Сім чудес Трипільської культури. URL: <http://surl.li/ukhrw>
13. Трипільська Берегиня на українських писанках. URL: <https://spadok.org.ua/trypilska-kultura/trypilska-beregynya-na-ukrayinskykh-pysankakh>
14. Трипільські мотиви URL: <http://surl.li/trjwm>
15. Українські вишиванки: орнаменти, символи і особливості за регіонами. Історія і сучасні міфи. Оріся Шиян. URL: https://zaxid.net/statti_tag50974/